Populáris regiszterek - művészeti formák

Műhelykonferencia

Absztraktkötet

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
Kaposvári Campus

Kaposvár, 2024

SZENTANDRÁSSY ROMA SZAKKOLLÉGIUM

Populáris regiszterek – művészeti formák

Műhelykonferencia

Populáris regiszterek – művészeti formák

Műhelykonferencia

MATE Neveléstudományi Intézet

Kaposvár, 2024

Szerkesztők:
Farkas Beáta, Z. Kovács Zoltán
(MATE Neveléstudományi Intézet)

A borítót tervezte:
Farkas Beáta

Fotó:
Farkas Beáta

© Szerzők, 2024
Szerkesztés © Farkas Beáta, Kovács Zoltán, 2024
A műre a Creative commons 4.0 standard licenc
alábbi típusa vonatkozik: CC-BY-NC-ND

Kiadja:
MATE Neveléstudományi Intézet
7400 Kaposvár, Guba Sándor utca 40.

Felelős kiadó:
Prof. dr. Józsa Krisztián, intézetigazgató
Felelős szerkesztő: G. Szabó Sára

ISBN 978-615-6639-05-9 (pdf)

Tartalomjegyzék

Bevezető 7

A műhelykonferencia programja 9

A Szentandrássy István Egyetemi Roma Szakkollégium előadásainak összefoglalói 11

Csizmadia Klaudia: Az óvoda-iskola átmenetet megkönnyítő programok szervezése és lebonyolítása 13

Horváth Viktória: Gyermekhangszerek használata az óvodában a kreativitás, a szociális és a motoros készségek tükrében 15

Magyar Viktória: MancsRanch 17

Mátés Dóra: Roma identitás megjelenése óvodás korban 18

Szabó-Ignácz Ramóna: A hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása az óvodában 20

Tárnoky Kata: Tematikus hét a sokszínűségről 22

A Gyermekkultúra Kutatócsoport előadásainak összefoglalói 25

Belovári Anita: Női reprezentáció a dél-koreai történelmi filmekben (sageuk) ... 27

Csizmadia Gábor: Myles na gKarinthy. A szatirikus publicisztika Dublinban és Budapesten 28

Domokos Áron: Dermesztő dimenziók. A világ első „ha a nácik győznek" tematikájú alternatív történelmi regénye 29

Fazekas Sándor: Populáris regiszterek és művészeti formák találkozása a Shakespeare-adaptációkban 30

Z. Kovács Zoltán: Természetesen emberi. *A Sapiens-képregények és a* „nem természetes" narratológia 31

Molnár Gábor: Szókratészi praxis – platóni poézis 32

Nagyházi Bernadette: Korszakok és lánysorok. Nőiség és női szerepek felfedezése az irodalomban 33

N. Mandl Erika: Revizor a zenés színpadon 34

Vörös Klára Ilona: Melyik partiba megyünk? Csalogató relativista meghívók 35

A konferencia képekben 37

Bevezető

2024. május 30-31-én immár harmadik alkalommal rendezett közös műhelykonferenciát a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem *Szentandrássy István Egyetemi Roma Szakkollégiuma* és a Neveléstudományi Intézet *Gyermekkultúra Kutatócsoportja*. A tanácskozás első napján a szakkollégisták mutatták be kutatásaikat (akiknek mentorai részben a kutatócsoport tagjai közül kerültek ki), míg a második napon az oktatók tartották meg az aktuális témát körbejáró előadásaikat. 2022-ben a „Képregény és gyermekkultúra", míg 2023-ban a „Kulturális hátrányok – sokszínű hagyományok" volt a műhelykonferencia előadásait szervező közös téma.

A 2024-es konferencia első napján a szakkollégisták előadásai alapvetően a hátrányos helyzetű és/vagy roma gyermekek nevelésének kérdéseivel foglalkoztak, az óvodás és iskolás korosztályokra fókuszálva. Az óvodapedagógus, tanító és gyógypedagógia szakos hallgatók közül a 2024-2025-ös oktatási évben többen is mesterszakon (Gyermekkultúra) és szakirányú továbbképzéseken folytatják tanulmányaikat a MATE Kaposvári Campusán. Hárman közülük (Horváth Viktória, Mátés Dóra, Tárnoky Kata) továbbjutottak az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára is.

A harmadik műhelykonferencia második napján az „oktatói tagozat", a Gyermekkultúra Kutatócsoport előadásait a „Populáris regiszterek – művészeti formák" téma fogta össze. A kutatások olyan, a gyermekkultúra szempontjából fontos területeket értelmeztek, amelyek érintkeznek a populáris kultúra formáival. Ez a tágan értett „popularitás" a képregényen vagy a történelmi filmeken és az alternatív történelmi regényeken és a lányregényeken túl magában foglalja a Shakespeare- vagy *A revizor*-adaptációkat vagy a platóni poézist is.

Farkas Beáta, Z. Kovács Zoltán

szerkesztők

A műhelykonferencia programja

Időpont: 2024. május 30. (csütörtök)

14:30-15:00 Regisztráció

15:00 KÖSZÖNTŐK

Dr. habil Kovács Zoltán – Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Szentandrássy István Egyetemi Roma Szakkollégium, igazgató

Prof. Dr. Józsa Krisztián – Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Neveléstudományi Intézet, igazgató

SZAKKOLLÉGISTÁK KUTATÁSAI

15:10 **Csizmadia Klaudia:** Óvoda-iskola átmenetet megkönnyítő programok szervezése és lebonyolítása

15:30 **Horváth Viktória:** Gyermekhangszerek használata az óvodában a kreativitás, a szociális és a motoros készségek tükrében

15:50 **Magyar Viktória:** MancsRanch, az állati suli – agresszív gyermekek viselkedése állatok közelségében

16:10 **Máté Enikő Mária:** „Jövőt akarunk építeni, nem a múltat visszahozni.” Népművészettel való nevelés az általános iskolában

16:30 **Mátés Dóra**: Roma identitás megjelenése óvodás korban

16:50 **Tárnoky Kata:** Érzékenyítő témahét a sokszínűségről

17:10 *szünet*

17:20 Zárszó és az oklevelek átadása: **Dr. Belovári Anita** – Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Szentandrássy István Egyetemi Roma Szakkollégium, szakmai vezető

Időpont: 2024. május 31. (péntek)

KUTATÓCSOPORT TAGJAINAK KUTATÁSAI

09:00 **Megnyitó: Dr. Kovács Zoltán** – Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Anyanyelvi és Gyermekkultúra Tanszék, tanszékvezető

A GYERMEKKULTÚRA KUTATÓCSOPORT KUTATÁSAI

09:10 **Dr. Fazekas Sándor:** Populáris regiszterek és művészeti formák találkozása a Shakespeare-adaptációkban

09:30 **Csizmadia Gábor:** Myles na gKarinthy: A szatirikus publicisztika Dublinban és Budapesten

09:50 **Dr. Domokos Áron:** Dermesztő dimenziók: a világ első „Ha a nácik győznek" tematikájú alternatív történelmi regénye

10:10 **Dr. Molnár Gábor:** Szókratészi praxis – platóni poézis

10:30 *szünet*

11:00 **Dr. Belovári Anita:** Női reprezentáció a dél-koreai történelmi filmekben (sageuk)

11:20 **Dr. Kövérné Dr. Nagyházi Bernadette:** Korszakok és lányképek –Lányok és női szerepek az ifjúsági irodalomban

11:40 **Dr. Kovács Zoltán:** A Sapiens-képregények és a „nem természetes" narratológia

12:00 **Dr. Vörös Klára Ilona:** Melyik partiba megyünk? Csalogató relativista meghívók

12:20 **Dr. Nagyné Dr. Mandl Erika:** Revizor a zenés színpadon

12:40 **Vita**

13:00 **Zárszó: Dr. Kovács Zoltán**

A Szentandrássy István Egyetemi Roma Szakkollégium előadásainak összefoglalói

Műhelykonferencia

2024. május 31.

MATE Neveléstudományi Intézet

Csizmadia Klaudia

Az óvoda-iskola átmenetet megkönnyítő programok szervezése és lebonyolítása

Az óvoda-iskola átmenet mindig is fontos kérdéskör lesz a pedagógusok számára, hiszen célunk az átmeneti időszak segítése, valamint annak könnyebbé tétele. Kutatásom célja az óvodák által szervezett óvoda-iskola átmenet segítésére szolgáló programok bemutatása. A lakóhelyem közelében lévő kisvárosi Igali Batthyány Károly Általános Iskola vonzáskörzetében lévő óvodákat kerestem fel. Kutatási kérdéseim a következők voltak: Melyek azok az az óvoda-iskola átmenet megsegítésére szolgáló programok, amelyeket az iskola vagy az óvoda szervez? Melyek azok a programok, amiket közösen szerveznek? A szabad iskolaválasztás miatt az óvoda-iskola átmenet segítésére szolgáló programokat hogyan szervezik és bonyolítják le?

Kutatásom eredménye aggasztó. A találkozási pontok lecsökkentek a kötelező minimumokra. Nehéz a szülőkkel érdemben kommunikálni, emiatt nehéz az átmeneti programokat megvalósítani, sok gyermek először szeptemberben szembesül az iskola követelményeivel. A két falusi óvodával sajnos semmilyen közös program nincs, mivel nem egy településen vannak az intézmények, hiába vannak földrajzilag közel egymáshoz. A kötelező találkozási pontok, mint említettem, megvannak: a leendő tanító ellátogat az intézményekbe, valamint az óvodások meglátogatják az általános iskola első osztályát, ahol nyílt órákon vehetnek részt, miközben a pedagógusok szakmai megbeszélést tartanak. Intézményen kívüli közös programjaik azonban nincsenek, régebben a városi rendezvényeken együtt szerepeltek, mára már csak az óvodások vesznek részt ezeken a programokon.

Az óvodák különböző módszerek, jó gyakorlatok alkalmazásával igyekeznek támogatni az iskolába indulókat. Spontán módon az iskolás gyermekek visszalátogatnak óvodáikba, amit az óvodapedagógusok szívesen fogadnak. A közös programok iránti nyitottságuk azonban nem elég, kezdeményezniük is kell annak érdekében, hogy sikeres programokat lehessen

szervezni ebben az időszakban. Az óvodapedagógusok az iskolát tartják felelősnek a programok elenyésző száma miatt, bár az iskola törekszik ezeket a programlehetőségeket fenntartani. Az intézményeknek be kéne látniuk, hogy együtt közösen könnyebb munkája lenne mind az óvodapedagógusnak, mind a tanítónak, a családnak és legfőképp annak a gyermeknek, aki éppen ezen nehéz időszak előtt áll.

Témavezető: Bencéné Dr. Fekete Anikó Andrea
Mentor: Farkas Beáta

HORVÁTH VIKTÓRIA

Gyermekhangszerek használata az óvodában a kreativitás, a szociális és a motoros készségek tükrében

A dolgozat célja a gyermekhangszerek szerepének mélyebb megértése az óvodai zenei nevelésben a kreativitás, a szociális és a motoros képességek jegyében. Feltevésem, hogy a gyermekhangszerek használata elősegíti a gyermekek ezen képességeinek a fejlődését. A kutatási kérdések megválaszolásához kvalitatív kutatási módszert alkalmaztam, interjúkat készítettem óvodapedagógusokkal. A kérdések arra irányultak, hogy megértsük, milyen szerepet játszanak a gyermekhangszerek a zenei tevékenységekben, valamint, hogy milyen módon és milyen hatással lehetnek a kreativitás, a motoros és a szociális készségek fejlesztésére. A személyes interjúk lehetővé tették, hogy az óvodapedagógusok saját tapasztalataikat és nézeteiket osszák meg a gyermekhangszerek fontosságáról, hozzájárulva egy átfogó kép kialakításához a gyermekhangszerek szerepéről és jelentőségéről.

Az interjúkat két különböző intézményben, két hónap alatt, összesen tíz óvodapedagógussal készítettem el. Az interjúalanyok közötti változatosság az óvodapedagógusok pályafutásának hosszában és a hangszeres jártasságukban mutatkozik meg. Az adatok alapján megállapítható, hogy a vizsgált óvodapedagógusok nagy többsége rendelkezik hangszeres jártassággal. A megkérdezettek között van, aki alkalmanként, van, aki rendszeresen használja a hangszertudását a gyerekek között. Az óvodapedagógusok tapasztalatai alapján a gyermekhangszerek használata gyakori az óvodai zenei tevékenységek során és számos más alkalommal is. Az interjúk során kiderült, hogy az óvodapedagógusok számos szempontot vesznek figyelembe a gyermekhangszerek kiválasztásakor. Emellett beszéltek arról is, hogy milyen módon támogatják a gyermekek zenei improvizációját, valamint az együttműködés és az empátia fejlődését a zenei tevékenységek során. A gyermekhangszereknek tulajdonított hatások között kiemelték a kreativitás kibontakozását, az óvodások motoros készségeinek fejlődését,

a koncentráció és a szociális készségek fejlődését is. A tapasztalatok alapján az óvodapedagógusok számára a gyermekhangszerek széles körű és sokoldalú alkalmazása kiemelten fontos a zenei nevelés hatékonyságának növelésében.

Témavezető: Nagyné dr. Árgány Brigitta
Mentor: Farkas Beáta

MAGYAR VIKTÓRIA

MancsRanch

Az előadás témája a Pécs melletti MancsRanch, amely egy olyan hely, ahol második esélyt kapnak a sérült állatok. Az alapító célja, hogy hányattatott sorsú állatoknak biztosítsanak második esélyt. Az idelátogató gyermekeknek pedig segítséget nyújt nevelés, szabálykövetés és mentális fejlődés terén is. A gyermeki agresszió megjelenési formái különböző életkorokban eltérőek: 0-3 éves korban ösztönös, 3-6 éves korban a dackorszak határozza meg, 6-10 éves korban a kevésbé toleráns környezet befolyásolja, míg 10 éves kor fölött hormonális változások miatt erősödhet fel. Ezeknek a viselkedési formáknak a kezelésében az állatok fontos szerepet játszhatnak.

A MancsRanch lakói között olyan állatok találhatók, akik maguk is nehéz múlttal rendelkeznek: elhanyagoltság, bántalmazás, árvaság, vagy egykori gazdáik letartóztatása miatt kerültek ide. Az alapelv szerint mindenki megérdemel egy második esélyt, legyen szó emberről vagy állatról. Az állatok feltétel nélküli szeretetet nyújtanak, ami megnyugtató és biztonságos érzést kelt a gyermekekben. A velük való interakció csökkenti a stresszt és a szorongást, mivel a szervezet oxitocint termel, amely nyugtató hatással bír. Ezen túlmenően az állatok jelenléte biztonságérzetet és stabilitást nyújthat, különösen azoknak a gyermekeknek, akik traumatikus élményeket éltek át.

A ranch különlegességei közé tartoznak például Papaya és Mangó, a „tolvaj” orrmányos medvék vagy Felhőcske és Bozont, az angol angóra nyulak, akik plüssállatokra emlékeztetnek. A MancsRanch nemcsak a gyermekek, hanem sérült felnőttek számára is lehetőséget kínál az állatokkal való harmóniában élésre, amely elősegíti a gyógyulást és a lelki fejlődést. Az alapító Fejes Rózsa elkötelezetten dolgozik azért, hogy ez a különleges közösség tovább fejlődjön és még több embernek és állatnak segíthessenek.

Témavezető és mentor: Belovári Anita

MÁTÉS DÓRA

Roma identitás megjelenése óvodás korban

Pályamunkám témájának kiválasztásakor számomra elsődleges szempont volt, hogy az óvodák mindennapi életéhez szervesen kapcsolódó kérdéskörről kutathassak. Fő célkitűzésem, annak feltárása volt egy nem reprezentatív kutatás elkészítése során, hogy a Mosdósi Mackóvár Óvodába járó gyermekek milyen mélységekben ismerik a cigány kultúrát. Kutatásom során egy általam elkészített, a gyermekek fejlettségét mérő eszközökhöz hasonló identitás mérővel igyekeztem minél árnyaltabban felmérni, megismerni a gyermekek tudását, ismereteit szokásaikkal, hagyományaikkal, ételeikkel, jelképeikkel kapcsolatban. Céljaim között szerepelt a társadalmi érzékenység és tolerancia fejlesztésének lehetősége, valamint az inkluzív oktatási környezet kialakításának lehetőségei. Az Identitás Mérő elkészítésekor a hagyományos, gyermekek fejlettségi szintjét mérő eszközöket vettem alapul. A feladatlap összeállításakor fontosnak tartottam, hogy színes, játékos, a gyermekek számára figyelemfelkeltő legyen, épp ezért az életkori sajátosságok figyelembevételével készítettem el, válogattam össze a feladatokat. A feladatlap kitöltése a gyermekekkel egyénenként változó volt, maximum 10 perc állt rendelkezésünkre, de átlagosan öt-nyolc perc alatt oldottuk meg a feladatokat. A mérőeszköz második fele pedig a pedagógus megfigyelésein alapul, mely nyilván hosszabb időszakot ölel fel. Annak érdekében, hogy teljes képet kaptam kvalitatív kutatás keretein belül készítettem interjút három óvodapedagógussal. Ennek célja az volt, hogy felmérjem a pedagógusok ismereteit, hozzáállását a roma jelképekkel, hagyományok és kultúra ismereteivel kapcsolatban. Véleményem szerint a kutatáshoz egyénileg elkészített Identitás Mérőt megfelelően tudtam alkalmazni, azt az eredményt kaptam, miszerint az óvodás korú gyermekek nincsenek tisztában saját cigány identitásukkal, kultúrájukkal. Az Identitás Mérővel pontosan, számszerűen tudtam mérni a gyermekek ismereteit, ezáltal nyertem konkrét adatokat. Az intézmény-család együttműködésének a segítségére javaslatként összeállítottam egy

olyan projekthetet, melyben megalkottam a véleményem szerinti lehetőségeket, játékokat és tevékenységeket, melyeket a megfelelő szervezéssel be lehet vinni az óvodai nevelésbe.

Témavezető és mentor: Benczéné Fekete Anikó Andrea

SZABÓ-IGNÁCZ RAMÓNA

A hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása az óvodában

Szakdolgozatommal szerettem volna rávilágítani arra, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása nemcsak társadalmi szempontból, hanem pedagógiai és fejlesztő szempontból is alapvető jelentőséggel bír. Az eredményeim megerősítették, hogy amennyiben az óvodai környezetben biztosítottak a megfelelő fejlesztési lehetőségek, a hátrányos helyzetű gyermekek számára is elérhető a korosztályos fejlődési szint és az iskolai alkalmasság.

Kutatásom alapfeltételezése az volt, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek, amennyiben hasonló mértékű és minőségű fejlesztésben részesülnek, mint a nem hátrányos helyzetű társaik, képesek elérni a korosztályuknak megfelelő fejlődési szintet, és mérhetően fejlődnek az egyes képességterületeken. Ennek ellenőrzésére a DIFER (Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer) méréseit alkalmaztam, melyek az egyes alapvető készségek fejlettségét kvantitatívan vizsgálják. A mérések segítségével részletesen felmértem mindkét, a hátrányos helyzetű és a kontrollcsoport képességeit, teljes óvodai idejük, három nevelési év folyamán végig, kötött időpontokban, nevelési évente kétszer, az összes fontos fejlődési dimenzióban, beleértve a finommotorika, a téri tájékozódás, a reakcióképesség, a beszédészlelés-, és értés, valamint az érzelmi és társas készségek területét is. Az eredmények azt mutatták, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek azonos fejlesztési időkeretben és feltételek mellett jelentős fejlődést értek el a különböző készségterületeken, és a legtöbb esetben megközelítették a kontrollcsoport eredményeit. A kutatás kvalitatív részeként az óvodapedagógusokkal és gyógypedagógusokkal készült interjúk fontos kiegészítő információkkal szolgáltak a hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésének gyakorlatáról és a pedagógusok tapasztalatairól.

Kutatásaim eredményei egyértelműen alátámasztják, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő fejlesztés mellett, képesek elérni a korosztályos követelmények szintjét, és nem maradnak el jelentősen a társaiktól. A mérések alapján kapott adatok és a pedagógusok visszajelzései egyaránt arra mutatnak, hogy az egyenlő esélyek biztosítása és a korai intervenció eredményes felzárkózást eredményezhet e gyermekek számára.

Témavezető és mentor: Gelencsérné Bakó Márta

TÁRNOKY KATA

Tematikus hét a sokszínűségről

A cigány nem szitokszó – roma érzékenyítő projekt alsó tagozaton

Kutatásom alapjául egy, a cigányság iránti érzékenyítésre tervezett tematikus hét szolgál, melyet Árok-Vörös Ildikó fejlesztő biblioterapeutával közösen valósítottunk meg. A tematikus hét elsődleges célja, hogy elfogadóbbak, toleránsabbak legyenek a gyermekek egymással, és ehhez új ismeretek is társuljanak, valamint, az itt megszerzett tudás és új látásmód a későbbiekben előnyükre válhasson. A kutatás a projekt megvalósításán alapul. Egyéb felhasznált kutatói módszerek: dokumentum- és tartalomelemzés, valamint interjú készítése. Az interjúkat céltudatosan készítettem cigánysággal kapcsolatban lévő, valamint pedagógiában jártas személyekkel személyes és online formában. A projekt bemeneti méréssel indult és a tematikus hét utolsó napján elvégzett kimeneti méréssel zárult. A korosztályt tekintve 7-8 éves gyermekek vettek részt a programokon, változó létszámmal. A bemeneti és kimeneti mérés megegyezik egymással. A tanulóknak mind két alkalommal le kell rajzolniuk, mi jut eszükbe arról a szóról, hogy cigány. Ezt a két mérést egy előre meghatározott szempontsor alapján elemzem és hasonlítom össze csoport szinten.

A kutatás több szálon fut. Első lépés a témahét megvalósítása, mely előzetes felkészülést igényel. A témahét értékelése és mérések elemzésével egy időben történik az interjúk elkészítése. A dolgozat elméleti hátterét a romák helyzete, iskolai integrációja és az elfogadás fontossága alkotja. Kutatásom során azt a célt tűztem ki, hogy az alábbi kutatói kérdésekre választ kapjak: Alkalmas lehet-e egy, a sokszínűséggel foglalkozó tematikus hét arra, hogy a gyermekek cigánysággal kapcsolatos meglévő tapasztalataikat és viszonyulását pozitív irányba modifikálja? A témahét következtében a gyermekeknél mekkora mértékben változik a sokszínűség iránti tolerancia? Úgy gondolom, a tematikus hét által, a gyermekeknek sikerült mélyebben megismerniük, mit is jelent az a szó, hogy cigány. A megismerés

által talán közelebb kerültünk az elfogadáshoz, így már tudatosabban használják, vagy éppenséggel kerülik a cigány szót.

Témavezető és mentor: Belovári Anita

„Populáris regiszterek – művészeti formák”
A Gyermekkultúra Kutatócsoport előadásainak összefoglalói

Műhelykonferencia

2024. május 31.

MATE Neveléstudományi Intézet

Belovári Anita

Női reprezentáció a dél-koreai történelmi filmekben (sageuk)

Tanulmányom témája a sageuk műfajban megjelenő nőábrázolások változásainak áttekintése, ezek lehetséges okainak feltérképezése. A sageuk a hagyományos koreai történelmi filmre széles körben használt kifejezés. A zsáner napjainkban reneszánszát éli, a világszerte terjedő dél-koreai tömegkulturális hullám egyik jelentős pillére. Százéves múltra tekint vissza, és a társadalmi változások, melyeknek a kultúra érzékeny visszatükröződését nyújtja, nyomot hagytak rajta. A társadalmi átalakulás számos területen vizsgálható lenne, a történelmi hagyományok miatt azonban Korea esetében különösen érdekes terepet nyújtanak a női szerepek módosulásai, azok reprezentációi a kulturális reflexióban. Az ország történetét több évszázadon keresztül befolyásolta a neokonfucianista normarendszer, amely a nőket a végletesen patriarchális társadalomban nemzetközi összehasonlításban is kivételesen hátrányos helyzetbe kényszerítette. A 20. századi modernizáció gyors változásokat hozott, de a norma természetéből adódóan, a tradíció máig befolyásolja – ha változó mértékben is – a társadalmi mentalitást, ezért érdekes terepe a vizsgálódásnak. Érinteni fogom a koreai történelmet, majd szűkítve a nők – beleértve a feminizmus – történetét, a film és a zsáner múltját az országban, és természetesen a jelent is meghatározó folyamatokat.

CSIZMADIA GÁBOR

Myles na gKarinthy
A szatirikus publicisztika Dublinban és Budapesten

Myles na gCopaleen, azaz Brian O'Nolan az 1940-es évektől 1966-os haláláig az Irish Times rovatvezetőjeként óriási hatással volt a korabeli Dublinban az olvasók egy bizonyos válogatott rétegére. Őt tartották a legviccesebb és legveszélyesebb szatirikusnak, akit Írország valaha is látott, és kifejezetten féltek tőle azok, akik úgy érezték, hogy Myles mindenütt jelenlévő „rettentő cséphadarója" esetleg őket veheti célba. Karinthy Frigyes, aki legalább annyira pesti volt, mint Myles dublini, írásaiban, még a regényiben is erősen kötődött az újságíráshoz, mint O'Nolan. Meglehetősen termékeny író volt, költőként is jelentős életművet hagyott maga után, és a maga korában jelentős hírnévnek örvendett. Mire Myles rovata, a Cruiskeen Lawn először megjelent az Irish Timesban, ő már nem élt, közös műfajuk, a kroki még sokáig virágzott. A dolgozat címében szereplő név e két szerző nevének az összetétele. Azért ötlöttem ki ezt a felháborító egyveleget, hogy érzékeltessem: vannak közös vonásaik, de legalább ugyanannyi, sőt sokkal több kérdésben különböznek. Gondolataimat három, általam fontosnak tartott kérdés köré kívánom csoportosítani: a műfajok kérdése, az írói *personák* használatának kérdése, harmadrészt pedig azok a problémák, amelyek akkor merültek fel, amikor mindkét szerzőt megpróbáltam beilleszteni a kortárs irodalomelmélet és -kritika aktuális irányzataiba.

Domokos Áron

Dermesztő dimenziók
A világ első „ha a nácik győznek” tematikájú alternatív történelmi regénye

„A náci taktika alapos ismerete dermesztő dimenziót ad a *Fellegvárban* című könyvnek. … [Dick] túlzás nélkül olyan világot alkotott, ahol a gonosz olyannyira érezhető, mint a halál lehelete” – jegyzi meg Philip K. Dick életrajzírója a német és japán uralta világban játszódó regény, *Az ember a Fellegvárban* kapcsán. A disztópia zsánere valójában egyfajta társadalomfilozófiai-politikai thriller, a kollektív-állampolgári rettegés műfaja. Az 1962-ben megjelent mű máig a legismertebb történet a „mi lett volna, ha a náci Németország és szövetségesei (a tengelyhatalmak) nyerik meg a II. világháborút”-témájában. Dick mellett talán még Robert Harris *Führer nap* című regénye és Philip Roth *Összeesküvés Amerika ellen* című opusza lehet ismerős egyeseknek, ha a történelem menetének disztopikus eltérítéséről van szó. A zsáneren belül a náci rezsim a diktatúrák archetípusává vált, a leghatalmasabb mumussá, a szabad világot fenyegető állandó veszélyforrássá, a nácik pedig a „kortárs kultúra lumpenproletárjaivá”. Arról viszont már kevesen tudnak, hogy a világ legelső disztopikus alternatív náci univerzumát egy magyar szerző alkotta meg, *Mi, I. Adolf* címen. A fogarasi születésű Gáspár László már 1945-ben kitalált egy nácizmus által leigázott világot. Mi több, 1950-ben egy másik írónk, Ajtay Miklós is – álnéven és francia nyelven – „beelőzte” Philip K. Dicket és az egész szcénát. Előadásomban az alternatív történelem zsánerének rövid ismertetése, majd a nemzetközi alternatív nácizmus példatárának felvillantása után a Gáspár László által kiötlött *Mi, I. Adolf* „dermesztő dimenzióit” vizsgálom meg – kiemelve annak geopolitikai és biopolitikai vonatkozásait.

FAZEKAS SÁNDOR

Populáris regiszterek és művészeti formák találkozása a Shakespeare-adaptációkban

Shakespeare a világirodalom egyik legsikeresebb, s így legtöbbször adaptált szerzője is. Az előadás megpróbálja áttekinteni a kortárs hazai adaptációkat, arra keresve a választ, hogy mit mond ma Shakespeare a modern nézőnek? Konferenciánk témájának megfelelően három irányból közelítek az anyaghoz: 1.Mi teszi alkalmassá Shakespeare műveit arra, hogy ilyen sokféle adaptáció és átirat keletkezzen belőlük? 2. Milyen a viszonya Shakespeare-nek a saját korának populáris kultúrájához? 3. Hogyan jelenik meg a különböző populáris műfajokban Shakespeare figurája és drámaírói művészete a külföldi és hazai populáris kultúrában? Az előadásban Závada Péter és Bodó Viktor közös színházi munkáit, Gaiman képregényeinek magyar kiadását, a Tellabor műhely táncszínházi előadásait, és a Budapest Bábszínház, illetve Alessandro Serra Vihar-adaptációját mutatom be, további előadások bevonásával vizsgálva a kérdést, hogyan jelentkeznek a modern populáris műfajok a Shakespeare-adaptációkban, és mi marad meg a Shakespeare-korabeli popularitásból a különböző új verziókban.

Z. Kovács Zoltán

Természetesen emberi

A Sapiens-képregények és a „nem természetes” narratológia

Az előadás arra a kérdésre keresi a választ, hogy az emberiség történelmét összefoglaló, Yuval Noah Harari által írt *Sapiens* című könyv képregényes adaptációja milyen kérdésekkel kényszerült szembenézni a mediális váltásnak köszönhetően. A kérdés megválaszolása érdekében az esszé először az első Sapiens-képregény (*Az emberiség születése*) narratív szerkezetét értelmezi, megállapítva, hogy a narratív metalepszisek zavarba ejtő módon egymásba játszatják az elbeszélők és az elbeszélt szereplők narratív szintjeit. Ezt követően azoknak a narratív szerkezetben nehezen elhelyezhető, különböző műfajú betéteknek a kérdését járja körül, amelyek szintén elbizonytalaníthatják a hiteles történetmondást („graphic history”) elváró olvasót. Az alkalmazott eljárásokra magyarázatként a narratológia közelmúltban jelentkező, a „nem természetes” (unnatural) narratívákat vizsgáló irányzatának megközelítési módját hívja segítségül a vizsgálat, azzal a kiegészítéssel, hogy a szövegirodalomból kiinduló interpretációs stratégiák a képregényes narratívák esetében kénytelenek szembesülni a „nem természetesség” eltérő státuszával.

Molnár Gábor

Szókratészi praxis – platóni poézis

Előadásomban a platóni dialógusok kerettörténeteit vizsgálom meg. Elemzésem fő szempontja: hogyan ábrázolják a művek a filozófia mint diszkurzív gyakorlat megjelenését a mindennapi életben, a filozófiai párbeszéd, vita kibontakozását a hétköznapi társas beszélgetésekből. Az ábrázolt találkozásokat ma alapvetően irodalmi fikciónak tekintjük (kevesen állítanák ma komolyan, hogy az ifjú Szókratész csakugyan vitatkozott az idős Parmenidésszel és tanítványával, Zénónnal az i. e. 450-es nagy Panathénaia ünnepen, Püthodórosz kerameikoszi házában; van olyan dialógus, ahol Platón egyértelműen tudatos anakronizmust alkalmaz stb.). Az igazán érdekes kérdés azonban számomra nem a történeti hűség, hanem a szociológiai hitelesség: mit árulnak el a dialógusok arról (illetve hihetünk-e annak, ahogyan bemutatják), hogyan művelték a filozófiát az i. e. 5. század második, illetve az i. e. 4. század első felében Athénban. A jelen előadásban inkább csak áttekinteni szeretném az ábrázolt interakciók sokféleségét és egyfajta (alapvetően szociológia szempontú) kiinduló tipológiát felállítani a későbbi részletes elemzések számára.

NAGYHÁZI BERNADETTE

Korszakok és lánysorok

Nőiség és női szerepek felfedezése az irodalomban

Kutatásom arra irányul, hogyan jelenik meg négy korszakos lányregényben a fiatal nő képe, illetve e lányképek bemutatása alapján azonosítható-e a korszak, amelyben a regények születtek. Négy olyan ifjúsági / lányregényt választottam kiindulópontnak, amelyek a maguk idejében nagy népszerűséget értek el: Thury Zsuzsa *Apollónia kisasszony vendégei,* Fehér Klára *Bezzeg az én időmben,* Szabó Magda *Születésnap* és Bakó Liza *Csííííz!* című könyvét. A négy regényből olyan rövid részleteket, leírásokat emeltem ki, amelyek kirajzolják a korszak elképzelését, képét a fiatal lányok/nők öltözködéséről, külsejéről, társkereséséről, párválasztásáról és a háztartásban betöltött szerepéről. A továbbiakban e részletek segítségével kérdőívet állítottam össze, amelyben a választott részletek véletlenszerű sorrendben jelennek meg. A kitöltőknek el kell dönteniük, véleményük szerint az elmúlt 100 év melyik korszakából (1910–1920; 1935–1945; 1950–1970; 2000 körül) származik a részlet, illetve ki kell emelniük olyan kulcsszót vagy kulcsszavakat, amelyek a döntésben segítettek. A kutatás eredményei nemcsak a lánykép változásairól tájékoztatnak az elmúlt évszázadban, hanem egyrészt a mai fiatalok ismereteiről a nőkkel, a női léttel kapcsolatban, másrészt szövegértési képességükről és kulcsszókeresési stratégiájukról is.

N. Mandl Erika

Revizor a zenés színpadon

A zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház zenés színházi profilja Halasi Imre igazgatósága alatt volt a legerősebb. A művészi kísérletezésben, műsorterv-összeállításban, a zenés műfaj megújításában az alapító zalaegerszegi társulat – amelynek Halasi Imre is tagja volt – meglehetősen szabad kezet kapott. Halasi Imre igazgatói időszaka alatt a musicalek jelenléte hangsúlyosabb lett a műsortervben a korábbi időszakhoz képest. Ennek egyik oka az volt, hogy bár egy nyitott kulturális vezetésre és értelmiségi közönségrétegre találtak, utóbbi mégis eléggé szűk volt ahhoz, hogy merészebb modern drámai előadásokkal meg tudják tölteni a 400 férőhelyes színházat. A társulat vezetése úgy gondolta, hogy ezzel a könnyen formálható műfajjal a fiatalokat is meg tudják szólítani. A saját zenés adaptációk színrevitele mellett Halasi Imre jól működő cserekapcsolatokat épített ki a határ közeli közép-európai országokkal, a zenés produkciók vendégjátékai révén is. Az 1980-as években gyümölcsöző partnerkapcsolat alakult ki a bruchsali Badische Landesbühne és a zalaegerszegi színház között. *A revizor* bemutatója ennek az összeköttetésnek volt köszönhető, hiszen *A revizor*t a német színház igazgatója, P. Parchwitz adaptálta zenés színpadra. A bemutató túlmutatott a két ország vidéki színházának barátkozásán: színháztörténeti esemény és kuriózum is volt egyben. Színháztörténeti azért, mert a két európai város színházában ugyanazon az esten más-más nyelven ugyanazt az előadást mutatták be. Kuriózum, mert egy klasszikus orosz drámát német alkotó formált musicallé, amelyet magyar színházban élvezhetett a közönség. *A revizor* Tömöry Péter rendező adaptációjában egy új stílust teremtett, amelyben bár jelen volt a kabaréjelleg, a Brecht darabokból ismerős songok, ugyanakkor túl is haladt a brechti stíluson.

VÖRÖS KLÁRA ILONA

Melyik partiba megyünk?
Csalogató relativista meghívók

Amikor regény, film, zene, vers, kép, színpadi mű részesei vagyunk, órákig tartó, s talán folytatódó kapcsolatról beszélhetünk. Akár egy partin. De melyik meghívást fogadjuk el? Melyik tere, tematikája, hangulata vonzó? Kikkel akarjuk tölteni az időt? Kiknek a gondolatait engedjük magunkhoz, kiknek a közelségébe akarunk kerülni? A populárist vagy a magaskultúrát választjuk? Nem megyünk el bárhová. Ám, ahogyan egy partitérben képesek vagyunk igazodni a környezet rituáléihoz, ugyanúgy, az elit kultúrában otthonosan mozgó is talál élményt az alacsonyabb regiszterben. Azonban van néhány értékfókusz, amely alapján a konkurens kínálatok között válogatva, a „kint és bent" már nem a tágabb lehetőségek átélése, hanem az ottlét felülvizsgálatának oka. Tud-e szórakoztatni, ami kihúzza a lábunk alól a talajt: a néhány dolog mindentől független érvényességének biztonságát? Kedvelhető-e az a társaság, melyet az „én" hóbortjai működtetnek? A megközelítés nem akarja az irodalom eszköztárából a relativizmust elvitatni. Az irodalom olyan gondolatokkal foglalkozik (olyan morális állításokkal), amelyekből nem lehet abszolút bizonyossággal igen/nem döntéseket hozni. Nem lehet irodalmi művet objektíven írni. Az irodalomban levő viszonylagosság azonban nem azt jelenti, hogy a valóság vagy az igazság relatív, hanem azt, hogy az a relatív, ahogy az alkotó írni tud, s ahogy az olvasó azt megismeri. Az előadás az objektív tényezők jelenlétét vagy hiányát vizsgálja néhány mű mentén, azon feltételezésből kiindulva, hogy a populáris alkotásokban gyakrabban jelennek meg relativista elméletek és minták.

A konferencia képekben

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
Nevelástudományi Intézet
MATE Kaposvári Campus
Elméleti áttekintés
Hagyomány.
Tudás.
Innováció.

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
Nevelástudományi Intézet
MATE Kaposvári Campus
Hagyomány.
Tudás.
Innováció.
2024.05.24.

OSVÁRI
MPUS

Oklevél
Oklevél
Oklevél
SZAKK
mány.
dás.
váció.

SZIERSZ
SZENTANDRÁSSY ISTVÁN EGYETEMI ROMA SZAKKOLLÉGIUM
Csatlakozz a Tanítunk Magyarországért Programhoz
Myles na gKarinthy

Női reprezentáció a koreai történelmi filmekben (saguk)
Populáris regiszterek és művészeti formák taníthatósága
MGhelykonferencia 2024. május 31.
Dr. Belovári Anita
TAKARMÁNYOZÁSI ÉS TAKARMÁNYSZUTTONSÁGI MÉRNÖK MSC SZAK
HALLGATÓI SZOLGÁLTATÁSOK KÖZPONT

MI AZ ALTERNATÍV TÖRTÉNELEM?
Csatlakozz a Tanítsunk Magyarországért Programhoz
SZENTANDRÁSSY ISTVÁN EGYETEMI ROMA SZAKKOLLÉGIUM
KAPOSVÁR

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
Csatlakozz a Tanítsunk Magyarországért Programhoz
SZIERSZ
SZAKKOLLÉGIUM
Érdekel?

Csatlakozz a Tanítsunk Magyarországért Programhoz
Természetesen emberi
A Sapiensképregények és a nem természetes narratívák
Z. Kovács Zoltán
TAKARMÁNYOZÁSI ÉS TAKARMÁNYBIZTONSÁGI MÉRNÖK MSC SZAK
HALLGATÓI SZOLGÁLTATÁ KÖZPONT

Hagyomány. Tudás. Innováció.
Miért nem szoktam a populáris partimeghívóját elfogadni?
SZAKKOLLÉGIUM
TAKARMÁNYOZÁSI ÉS TAKARMÁNYBIZTONSÁGI MSC SZAK